OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
DÁMASA RUIZA-JARABA COLOMERA
przedstawiona w dniu 8 kwietnia 2008 r. [1]

I — Wprowadzenie

1. Rechtbank van koophandel Brussel (sąd gospodarczy pierwszej instancji w Brukseli) stawia cztery pytania prejudycjalne: dwa z nich dotyczą legalności środków podjętych przez belgijskie organy celne w walce z podrabianymi towarami; pozostałe dotyczą wykorzystania uzyskanych w wyniku stosowania takich środków informacji w toku postępowań sądowych skierowanych przeciwko importowi równoległemu niezależnie od przepisów regulujących działanie celników, podejmowanych w celu rozpoznania produktów pirackich.

2. Liczba znaczeń, w jakich występuje słowo „pirat" [z greckiego πειρατής (peirates): bandyta, rabuś] jest zaskakująca. Jako rzeczownik, każde dziecko umie opisać jej pierwowzór, wymieniając po prostu jego najbardziej charakterystyczne cechy: drewniana noga, hak zamiast dłoni, rozczochrana broda i opaska na oku, haracz za wybór ryzykownego, pełnego przygód i niebezpieczeństw życia.

3. Tak pirat był przedstawiany przynajmniej poczynając od dziewiętnastowiecznego romantyzmu [2], w tym także przez pisarza, którego nie należałoby podejrzewać o naśladownictwo tego stylu literackiego powszechnego w pierwszej połowie XIX wieku, Balzaca, który to wprowadził wątek piracki w jednej ze swoich powieści, niewątpliwie jako wybieg, aby zwiększyć dramatyzm trosk nękających Madame D'Aiglemont przez całe jej życie [3].

4. Rozszerzając znaczenie tego słowa, używa się pochodzącego od rzeczownika przymiotnika, w szczególności opatrując nim nazwę jakiegoś towaru, czyniąc aluzję do braku autentyczności lub wprowadzenia go na rynek w nie całkiem zgodny z prawem sposób. Znaczenie to różni się od prawdziwego łupu tych postaci, ponieważ to nie ukradzione bogactwa uważano za nielegalne, lecz gwałtowny sposób, w jaki pozbawiali ich

1 — Język oryginału: hiszpański.

2 — Hollywood zmieniło wygląd tych sympatycznych renegatów, filmując przygody kapitana Jacka Sparrowa i jego kompanów w filmach zatytułowanych „Piraci z Karaibów", w których wszelkie podobieństwo do rzeczywistości jest czysto przypadkowe.

3 — H. de Balzac, *Kobieta trzydziestoletnia*, Paris, Flamarion 1996, w szczególności s. 217 i nast. opisuje jak Hélène, córka Madame D'Aiglemont i jej męża wiąże się z korsarzem, aby założyć rodzinę na pokładzie jego statku Othello; po szeregu niepowodzeń i walce z Saint-Ferdinand dowodzonym przez Generała, ojca Hélène, statek tonie u wybrzeży Kantabrii, a jej udaje się uratować tylko jedno z dzieci.

oni prawowitych właścicieli. Pewien poeta w charakterystycznej dla tej epoki odzie do buntu opisał statek piracki jako najcenniejsze dobro pirata, ważniejsze niż zagarnięte bajeczne skarby [4].

5. W prawnych rozważaniach, które powinny stanowić przedmiot niniejszej opinii, przy odrobinie wyobraźni można by porównać do piratów przedsiębiorstwa zajmujące się handlem równoległym, a przedsiębiorstwa broniące swoich praw w dziedzinie własności intelektualnej do korsarzy, czyli do tych, którzy uzyskali od swojego rządu „patent korsarski", pozwalający polować na statki wrogich potęg. Tym niemniej w prawie europejskim terminy te mają odwrotne znaczenie, ponieważ choć poprzednie porównanie można zastosować do wymiany z państwami trzecimi, to w handlu wewnątrzwspólnotowym importer równoległy działa zgodnie z prawem, korzystając z patentu korsarza, aby ścigać przedsiębiorstwa próbujące zagrozić tej swobodzie przepływu. Wszystko zależy od punktu widzenia, gdyż dla tych dużych przedsiębiorstw „free riders", czy podmioty prowadzące handel równoległy, stanowią autentycznych filibustierów [5].

II — Ramy prawne

A — *Przepisy wspólnotowe*

6. Walka ze sprzedażą podrabianych i pirackich towarów została ujęta w ramy prawne w rozporządzeniu nr 1383/2003 [6], jak również w jego przepisach wykonawczych — rozporządzeniu nr 1891/2004 (zwanym dalej „rozporządzeniem wykonawczym") [7].

7. Artykuł 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1891/2003 opisuje zakres jego zastosowania, wskazując warunki podejmowania działań przez organy celne, gdy istnieje podejrzenie, że towary naruszają prawa własności intelektualnej, jako towary podrabiane lub pirackie. Artykuł 3 ust. 1 ogranicza ten zakres działania, wykluczając jego stosowanie do towarów autentycznych, które występują w obrocie w postaci importu równoległego.

8. Służby celne podejmują działania na wniosek złożony przez właściciela prawa, które miało zostać naruszone, nawet jeszcze przed jego naruszeniem, w trybie opisanym

4 — –J. de Espronceda (1808-1842), autor „La canción del pirata [Pieśń pirata]", opublikowanej w *Las mil mejores poesías de la lengua castellana [Tysiąc najlepszych wierszy w języku hiszpańskim]*, 31ª ed., Madrid, Ediciones Ibéricas 1995, s. 302-303, napisał następujące strofy: „Que es mi barco mi tesoro, / que es mi Dios la libertad, / mi ley la fuerza y el viento, / mi única patria la mar [ponieważ moim skarbem mój statek, / moim Bogiem wolność, / moim prawem siła i wiatr, / moją jedyną ojczyzną morze]".

5 — Nazwa ta dotyczy jednego rodzaju piratów działających głównie na Karaibach, mających prawo do kradzieży bez ograniczeń. W swojej *Historia de los aventureros que se distinguieron en las Indias [Historia awanturników, którzy odznaczyli się w Indiach]*, Olivier de Oexmelin podaje ciekawe szczegóły z życia tych korsarzy, np. wysokość sumy, jaką dostawali tytułem odszkodowania za okaleczenie doznane podczas walki: sto piastrów za oko, sześćset za prawe ramię. V. Melegari, *Piratas, corsarios y filibusteros,*, tłumaczenie na język hiszpański Fermín Muñoz, Barcelona, Bruguera 1998, s. 82 i nast.

6 — Rozporządzenie Rady (WE) nr 1383/2003 z dnia 22 lipca 2003 r. dotyczące działań organów celnych skierowanych przeciwko towarom podejrzanym o naruszenie niektórych praw własności intelektualnej oraz środków podejmowanych w odniesieniu do towarów, co do których stwierdzono, że naruszyły takie prawa (Dz.U. L 196, s. 7).

7 — Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1891/2004 z dnia 21 października 2004 r. ustalające przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1383/2003 (Dz.U. L 328, s. 16).

w art. 5 rozporządzenia nr 1383/2003. Jednakże jeżeli towar wzbudza podejrzenia funkcjonariuszy, art. 4 zezwala im na zawiadomienie z urzędu uprawnionego z tytułu prawa własności na dobrach niematerialnych, na zawieszenie zwolnienia towarów (zwolnienie celne polega na dopuszczeniu do swobodnego obrotu) lub na zatrzymanie ich przez okres trzech dni roboczych od chwili otrzymania zawiadomienia, aby umożliwić wspomnianemu uprawnionemu złożenie wniosku o podjęcie działania.

9. W obu przypadkach rozpatruje się wnioski złożone na formularzach według wzoru wniosku przewidzianego w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego, do którego dołącza się zgodnie z art. 6 rozporządzenia nr 1383/2003 oświadczenie właściciela prawa, w którym przyjmuje on odpowiedzialność wobec osób, których dotyczą jego działania lub zaniechania w przypadku, gdyby wszczęta zgodnie z art. 9 ust. 1 procedura została przerwana lub w przypadku uznania, że dane towary nie naruszają prawa własności intelektualnej.

10. Prowadzone przez organy celne dochodzenie opisuje art. 4 ust. 2 rozporządzenia nr 1383/2003:

„Zgodnie z obowiązującymi przepisami w danym państwie członkowskim organy celne mogą, bez ujawniania jakichkolwiek informacji poza faktyczną lub przypuszczalną ilością sztuk i ich rodzajem oraz przed poinformowaniem posiadacza [właściciela] prawa o możliwym naruszeniu, poprosić posiadacza [właściciela] prawa o dostarczenie wszelkich informacji, które mogą być im potrzebne do potwierdzenia swoich podejrzeń”.

11. Artykuł 9 rozporządzenia nr 1383/2003 reguluje sposób przeprowadzenia kontroli przez organy celne, jeżeli wniosek właściciela prawa zostanie uwzględniony. Ustęp 1 tego artykułu nakazuje zawiesić zwolnienie towarów lub zatrzymać je przy najmniejszym podejrzeniu. Ustęp 2 nakazuje organom celnym poinformować właściciela prawa oraz zgłaszającego towary lub posiadacza towarów o ich faktycznej lub szacunkowej ilości oraz faktycznym lub przypuszczalnym rodzaju towarów.

12. Artykuł 9 ust. 3 dzieli się na trzy akapity:

„W celu ustalenia, czy prawo własności intelektualnej zostało naruszone […], urząd celny lub służba celna, która rozpatrywała wniosek, informuje posiadacza [właściciela] prawa, [przekazując mu] na jego prośbę i jeżeli są one znane, dane dotyczące odbiorcy, nadawcy, zgłaszającego lub posiadacza towarów oraz o pochodzeniu i pierwotnym pochodzeniu towarów podejrzanych o naruszenie prawa własności intelektualnej […].

Urząd celny umożliwia wnioskodawcy […] przeprowadzenie inspekcji towarów, których dopuszczenie [zwolnienie] zostało zawieszone […].

W trakcie badania towarów urząd celny może pobrać próbki oraz przekazać lub przesłać je posiadaczowi [właścicielowi] prawa, na jego wyraźną prośbę, wyłącznie do celów analizy oraz ułatwienia późniejszej procedury […]".

13. Zgodnie z art. 12 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1383/2003 właściciel prawa, otrzymujący dane szczegółowe wymienione w art. 9 ust. 3 akapit pierwszy, może wykorzystać te informacje wyłącznie do celów określonych w art. 10, 11 oraz art. 13 ust. 1.

14. Akapit drugi tegoż art. 12 dotyczy wykorzystania informacji zebranych przez organy celne:

„Wykorzystanie we wszelkich pozostałych celach, w sposób niedozwolony przez ustawodawstwo krajowe państwa członkowskiego, w którym taka sytuacja zaistniała, na podstawie prawa państwa członkowskiego, w którym znajdują się dane towary, powoduje poniesienie przez posiadacza prawa odpowiedzialności cywilnej i powoduje zawieszenie wniosku o podjęcie działania […]".

15. Rozporządzenie nr 1383/2003 weszło w życie siedem dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, czyli dnia 9 sierpnia 2003 r., jednak art. 25 akapit drugi odsunął jego stosowanie w czasie do 1 lipca 2004 r.

16. Zgodnie z art. 9 akapit pierwszy rozporządzenia wykonawczego:

„Wnioski o podjęcie działania [przez organy celne] złożone przed dniem 1 lipca 2004 r. zachowują ważność do ich prawomocnego wygaśnięcia i nie mogą być wznawiane. Muszą one jednak zostać uzupełnione oświadczeniem przewidzianym w art. 6 rozporządzenia podstawowego [nr 1383/2003], […]. Oświadczenie to zwalnia ewentualnie wymagane zabezpieczenia w państwach członkowskich".

17. Rozporządzenie wykonawcze nabrało mocy wiążącej w dniu opublikowania w Dzienniku Urzędowym, czyli w dniu 30 października 2004 r., ale jego art. 11 akapit drugi przewiduje, że stosuje się je wstecz, poczynając od dnia 1 lipca 2004 r.

18. Na koniec należy wspomnieć również o art. 15 Wspólnotowego Kodeksu Celnego [8], zgodnie z którym:

„Każda informacja o charakterze poufnym lub udzielona na zasadach poufności jest chroniona tajemnicą zawodową i nie może być rozpowszechniana przez organy celne bez wyraźnego pozwolenia osoby lub władz, które jej udzieliły; przekazywanie informacji jest dozwolone w przypadku, gdy organy celne zostaną do tego zobowiązane lub upoważnione zgodnie z przepisami obowiązującymi, w szczególności w zakresie ochrony danych lub w ramach postępowania sądowego."

B — *Prawo belgijskie*

19. Zgodnie z art. 320 ust. 1 AWDA [9] każdy funkcjonariusz i każda osoba, która w jakimkolwiek charakterze bierze udział w stosowaniu przepisów podatkowych lub ma dostęp do biur organów administracji ds. ceł i akcyz, jest — w zakresie wykraczającym poza wykonywanie kompetencji związanych z urzędem — zobowiązana do „dochowania całkowitej tajemnicy w odniesieniu do wszystkich okoliczności znanych jej w związku z wykonywaniem służby".

20. Jak wszystkie przepisy podatkowe powyższy przepis stanowi część belgijskiego publicznego porządku prawnego, co nie wyklucza przepływu informacji z dochodzenia podatkowego (w dziedzinie ceł) do postępowania cywilnego.

21. Belgijskie prawo procesowe pozwala sądom cywilnym przesłuchiwać funkcjonariuszy w charakterze świadków [10] i zobowiązywać organy celne do przedłożenia dokumentów z akt podatkowych [11]. W tych przypadkach istnieje możliwość, aby funkcjonariusz związany tajemnicą zastosował się do zarządzenia sędziego.

III — Okoliczności faktyczne leżące u podstaw postępowania przed sądem krajowym

22. Beecham Group i inne spółki skarżące w postępowaniu krajowym (zwane dalej „Beecham i in.") należą do grupy GlaxoSmith-Kline (zwanej dalej „GSK"), specjalizującej się w produkcji i handlu w zakresie produktów leczniczych i wyrobów związanych ze zdrowiem, mającej wspólne uprawnienie z niektórych zarejestrowanych znaków towarowych.

8 — Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz.U. L 302, s. 1).

9 — Koninklijk besluit van 18 juli 1977 tot coördinatie van de algemene bepalingen inzake douane en accijnzen (Rozporządzenie Królewskie z dnia 18 lipca 1977 r. w sprawie koordynacji ogólnych przepisów dotyczących ceł i akcyz).

10 — Artykuł 915 i nast. Gerechtelijk Wetboek (belgijski kodeks postępowania cywilnego).

11 — Artykuł 877 i nast. belgijskiego kodeksu postępowania cywilnego.

23. Pozwana Andacon NV zajmuje się hurtową sprzedażą produktów leczniczych.

24. W latach 2003 i 2004 powiązana ze skarżącymi spółka w Kenii GSK Export Ltd. wystawiła rachunki za znaczną ilość produktów grupy, do której należała, etiopskiej spółce MBATA (Ethiopia) Pvt. Ltd. Company (zwanej dalej „MBATA") z siedzibą w Addis Abebie. Odbiorcą końcowym towarów było etiopskie wojsko.

25. Ze względu na położenie geograficzne Etiopii w tzw. „Rogu Afryki", bez dostępu do Morza Czerwonego, po uzyskaniu niepodległości przez Erytreę produkty lecznicze musiały być transportowane drogą morską do portu w Dżibuti, a następnie po przeładunku lądem do etiopskiej stolicy.

26. GSK złożyła w Zjednoczonym Królestwie wniosek o podjęcie działania, zgodnie z art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 3295/94 [12], uwzględniony 26 listopada 2003 r. przez właściwy angielski urząd, który określił jego ważność do 25 listopada 2004 r., o czym poinformował swojego belgijskiego odpowiednika w grudniu 2003 r.

12 — Rozporządzenie Rady (WE) nr 3295/94 z dnia 22 grudnia 1994 r. ustanawiające środki uniemożliwiające dopuszczanie do swobodnego obrotu, wywozu, powrotnego wywozu lub poddawania procedurze zawieszającej towarów podrabianych i towarów pirackich (Dz.U. L 341, s. 8).

27. Na początku października 2004 r. belgijskie służby graniczne poinformowały GSK, że duża ilość produktów opatrzonych jej znakami towarowymi została przywieziona spoza Unii Europejskiej do Belgii poprzez port w Antwerpii.

28. GSK otrzymała pozwolenie na zbadanie na miejscu kilku próbek przedmiotowych produktów, w celu sprawdzenia, czy są podrabiane. Na podstawie numerów serii GSK potwierdziła, że dokonano przywozu do Unii Europejskiej produktów sprzedanych MBATA, których odbiorcą końcowym miało być etiopskie wojsko.

29. Ponieważ wstępne badanie wykazało autentyczność podejrzanych towarów, belgijskie służby celne odmówiły dostarczenia bardziej szczegółowych informacji uprawnionemu ze znaku towarowego, uznając że rozporządzenie nr 1383/2003 nie dotyczy importu równoległego.

30. Na wniosek GSK przewodniczący Rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen (sądu pierwszej instancji w Antwerpii) postanowieniem z dnia 5 października 2004 r. zakazał wszelkim posiadaczom produktów leczniczych oraz innych produktów, które GSK sprzedała na rzecz MBATA i które pochodziły z Dżibuti, dalszego ich przekazywania, nawet jeśli znajdują się w tranzycie; ustanowił na koszt wnioskodawców tymczasowym depozytariuszem wskazanych produktów urzędnika sądowego, upoważniając go do pozys-

kania wszelkich koniecznych informacji dotyczących ilości, nazwy towaru, pochodzenia i przeznaczenia wskazanych towarów i do wpisania ich do protokołu.

31. Na żądanie wyznaczonego depozytariusza, na podstawie pisma z dnia 6 października 2004 r., podpisanego przez urzędnika sądowego, dokonano zajęcia 202 partii produktów leczniczych.

32. Dochodzenie wykazało, że początkowo MBATA zamierzała odsprzedać zajęte towary pewnej spółce w Zjednoczonym Królestwie, a później przedsiębiorstwu AYEZAN E-Gistic L.l.c. (zwanemu dalej „AYEZAN"), spółce prawa Zjednoczonych Emiratów Arabskich.

33. Ta arabska spółka wniosła jako osoba trzecia zażalenie na postanowienie z dnia 5 października 2004 r., które przewodniczący sądu pierwszej instancji w Antwerpii oddalił jako bezzasadne w dniu 24 marca 2005 r.

34. AYEZAN odwołała się od tego orzeczenia do Hof van Beroep te Antwerpen (sąd apelacyjny w Antwerpii). Postanowieniem z dnia 1 marca 2006 r. sąd ten nakazał urzędowi celnemu w Antwerpii przekazać całość akt dotyczących przywozu 202 partii leków, któremu to żądaniu dyrektor regionalny podporządkował się w dniu 28 kwietnia 2006 r.

35. Wyrokiem z 13 września 2006 r. Hof van Beroep oddalił odwołanie jako bezzasadne.

36. Zdaniem tego sądu organy celne mogły pokazać uprawnionemu ze znaku towarowego próbki podejrzanych towarów w celu stwierdzenia, czy chodzi o towary podrobione w rozumieniu art. 4 ust. 2 rozporządzenia nr 1383/2003. Sąd uznał jednak, że takiego udostępnienia próbek nie można utożsamiać z pogłębioną inspekcją, o której mowa w art. 9 ust. 3 akapit drugi rozporządzenia nr 1383/2003, która pozwala w sposób wyczerpujący zweryfikować pochodzenie i pierwotne pochodzenie towarów oraz na szczegółową analizę techniczną pobranych próbek stosownie do ostatniego akapitu tegoż artykułu.

37. Mimo że postanowienie odsyłające nie przedstawiło zbyt wielu szczegółów dotyczących sporu zawisłego przed sądem krajowym, można wnioskować, że Beecham i in. wniosły do Rechtbank van koophandel po pierwsze, o ustanowienie zakazu handlowego wykorzystania spornych produktów przez Andacon NV bez zgody uprawnionych, a po drugie, o nakazanie zniszczenia zajętych towarów.

38. Natomiast Andacon NV sprzeciwia się wykorzystaniu zebranych przez belgijskie służby celne informacji do celów odmiennych niż te opisane w rozporządzeniu nr 1385/2003, w szczególności do celów postępowania w sprawie zwalczania importu równoległego.

IV — Pytania prejudycjalne i postępowanie przed Trybunałem

39. Mając na uwadze istotne znaczenie wymienionych wspólnotowych rozporządzeń, stosowanych bezpośrednio w państwach członkowskich, Rechtbank van koophandel w Brukseli przed rozstrzygnięciem sprawy co do meritum zawiesił postępowanie i przedstawił Trybunałowi następujące pytania prejudycjalne:

„1) Czy art. 9 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1891/2004 należy interpretować w ten sposób, że zabrania się właściwym służbom celnym lub urzędowi celnemu przekazania informacji zgodnie z art. 9 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1383/2003 lub przeprowadzenia inspekcji zgodnie z art. 9 ust. 3 akapit drugi rozporządzenia (WE) nr 1383/2003, dopóki wniosek o podjęcie działania złożony przed 1 lipca 2004 r. nie zostanie uzupełniony o oświadczenie wskazane w art. 6 rozporządzenia (WE) nr 1383/2003? Czy, innymi słowy, oświadczenie to jest formalną przesłanką skuteczności wniosku o podjęcie działania?

2) Czy art. 4 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1383/2003 należy interpretować w ten sposób, że umożliwiał on organom celnym w Antwerpii udostępnienie uprawnionemu ze znaku towarowego sześciu próbek towarów w celu ustalenia, czy chodzi o towary podrobione, przy czym tego udostępnienia próbek nie należy utożsamiać z pogłębioną inspekcją w rozumieniu art. 9 ust. 3 akapit drugi rozporządzenia (WE) nr 1383/2003, w ramach której możliwa jest dokładna weryfikacja pochodzenia i pierwotnego pochodzenia towarów, ani ze szczegółową analizą techniczną pobranych próbek na podstawie art. 9 ust. 3 ostatni akapit rozporządzenia (WE) nr 1383/2003? Jeżeli odpowiedź będzie twierdząca, czy to udostępnienie próbek powinno było być dokonane w terminie trzech dni roboczych określonym w art. 4 ust. 1 rozporządzenia?

3) Czy rozporządzenie (WE) nr 1383/2003 stoi na przeszkodzie temu, aby belgijscy funkcjonariusze celni przekazywali uzyskane w ramach stosowania rozporządzenia informacje na innej drodze, niż określa to rozporządzenie (sąd ma na myśli między innymi art. 9 ust. 2 i art. 9 ust. 3 akapit pierwszy rozporządzenia), np. na podstawie postanowienia belgijskich sądów o przesłuchaniu świadków lub przedłożeniu dokumentów?

4) Czy rozporządzenie (WE) nr 1383/2003 stoi na przeszkodzie temu, aby informacje pozyskane przy zastosowaniu art. 4 ust. 2 (zob. pytanie drugie) i art. 9 ust. 2 i 3 — inne niż informacje wskazane w art. 9 ust. 3 akapit pierwszy — lub informacje pozyskane na podstawie postanowienia belgijskiego sędziego przy przesłuchaniu świadków lub na skutek przedstawienia dokumentów (zob. pytanie trzecie) zostały użyte w ramach postępowania, które nie służy

stwierdzeniu podrobienia towarów, ale np. w ramach postępowania przeciwko importowi równoległemu?"

V — Analiza pytań prejudycjalnych

A — *Uwagi wstępne: właściwość Trybunału Sprawiedliwości*

40. Postanowienie odsyłające wpłynęło do sekretariatu Trybunału Sprawiedliwości w dniu 5 marca 2007 r.

41. W dniu 16 maja 2007 r. Beecham i in. zaskarżyły postanowienie odsyłające do Hof van Beroep te Brussel.

42. W fazie pisemnej postępowania Beecham i in., Andacon NV, rządy niemiecki i belgijski oraz Komisja Europejska przedłożyły swoje uwagi na piśmie.

43. Ponieważ nie wnoszono o wyznaczenie rozprawy, po odbyciu zgromadzenia ogólnego w dniu 26 lutego 2008 r. sprawa znalazła się na etapie właściwym do wydania niniejszej opinii.

44. Zbadanie tej kwestii procesowej przed rozstrzygnięciem pytań prejudycjalnych okazuje się niezbędne, biorąc pod uwagę twierdzenia w tym przedmiocie skarżących w postępowaniu przed sądem krajowym, podniesione w piśmie złożonym w Trybunale.

45. Jak wskazałem, Beecham i in. zaskarżyły postanowienie odsyłające sądu krajowego, podnosząc, że w związku z dewolutywnym skutkiem krajowej skargi Rechtbank van koophandel w Brukseli nie rozpoznaje już sprawy, która została przekazana do Hof van Beroep w tym samym mieście.

46. W podnoszonej argumentacji użyto fortelu, powołując się na utrwalone orzecznictwo Trybunału, które sprzeciwia się wydaniu przez niego orzeczenia w trybie prejudycjalnym, o które wnioskował sąd krajowy, jeżeli wykładnia prawa wspólnotowego, o którą wnioskowano, nie ma żadnego związku z rzeczywistością lub przedmiotem sporu przed sądem krajowym lub gdy problem jest natury hipotetycznej [13].

13 — Wyroki: z dnia 16 grudnia 1981 r. w sprawie 244/80 Foglia, Rec. s. 3045, pkt 18; z dnia 25 października 2005 r. w sprawie C-350/03 Schulte, Zb.Orz. s. I-9215, pkt 43, i z dnia 15 lutego 2007 r. w sprawie C-239/05 BVBA Management, Training en Consultancy, Zb.Orz. s. I-1455, pkt 52.

47. Jednak porównanie niniejszej sprawy do spraw będących źródłem takiego orzecznictwa Trybunału okazuje się nieprzekonujące. Wszczęcie postępowania odwoławczego w kraju nie spowodowało wygaśnięcia związku pomiędzy wykładnią prawa wspólnotowego, którą sąd pragnie uzyskać, a faktycznymi przesłankami wyroków. Związek ten nie stał się też czysto hipotetyczny.

48. Nie można na tej drodze kwestionować właściwości Trybunału Sprawiedliwości, ponieważ gdy tylko postępowanie przed sądem ad quem zakończy się, sprawa wróci do sądu a quo, który będzie kontynuował postępowanie. W przypadku uwzględnienia środka odwoławczego Trybunał umorzy postępowanie [14], w przeciwnym razie postępowanie prejudycjalne jest nadal jak najbardziej aktualne.

49. W rzeczywistości w takich przypadkach Trybunał wprowadził pewne niuanse do orzecznictwa dotyczącego dalszego prowadzenia postępowania w sprawie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, dopóki wniosek sądu krajowego nie zostanie wycofany lub unieważniony [15], rozstrzygając obecnie sprawy w zależności od tego, czy krajowy środek odwoławczy od postanowienia odsyłającego ma skutek suspensywny czy też nie. Otóż Trybunał odracza postępowanie, jeśli przepisy postępowania krajowego przewidują skutek suspensywny [16], a kontynuuje je w przeciwnym wypadku.

50. Takie rozwiązanie ma dwie zalety: z jednej strony szanuje prawo jednostek do odwołania zgodnie z przepisami ich prawa krajowego; z drugiej strony zabezpiecza pozycję sądu a quo jako autora odwołania prejudycjalnego, nie zdając go na łaskę procesowych wybiegów stron w postępowaniu przed sądem krajowym.

51. Z akt sprawy wynika, że wobec braku informacji dotyczących wspomnianego skutku suspensywnego skargi na postanowienie odsyłające, Trybunał zwrócił się na piśmie do Hof van Beroep w Brukseli o wyjaśnienie belgijskiego prawa procesowego.

52. Ten ostatni odpowiedział pismem z dnia 8 stycznia 2008 r. złożonym w sekretariacie Trybunału dnia 17 stycznia 2008 r., że skarga nie ma skutku suspensywnego, a zatem postępowanie prejudycjalne może być dalej prowadzone.

53. Należy więc stwierdzić, że pytania prejudycjalne są dopuszczalne i rozpocząć ich badanie.

14 — Postanowienia: z dnia 3 czerwca 1969 r. w sprawie 31/68 Chanel przeciwko Cepeha, Rec. s. 403; z dnia 4 lipca 1990 r. w sprawie C-34/90 Plapied i Gallez, niepublikowane w Zbiorze; z dnia 8 grudnia 1993 r. w sprawie C-269/92 Bosman, niepublikowane w Zbiorze, i z dnia 16 stycznia 1996 r. w sprawie C-310/94 Ardon i in., niepublikowane w Zbiorze.

15 — Wyroki: z dnia 30 stycznia 1974 r. w sprawie 127/73 BRT i Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs, Rec. s. 51, pkt 9, i z dnia 9 marca 1978 r. w sprawie 106/77 Simmenthal, Rec. s. 629, pkt 10.

16 — Wyżej wymienione postanowienie w sprawie Chanel przeciwko Cepeha, postanowienie z dnia 20 stycznia 1988 r. w sprawie C-132/87 Nationaal Instituut vor Landbouwkrediet, niepublikowane w Zbiorze, i ww. postanowienie w sprawie Plapied i Gallez.

B — *W przedmiocie pierwszego pytania prejudycjalnego*

54. Pytanie zrodziło się w związku ze zmianami w prawie dokonanymi w czasie, gdy miały miejsce okoliczności faktyczne będące podstawą sporu przed sądem krajowym.

55. Z przedstawionego stanu prawnego wynika, że rozporządzenie nr 1383/2003 zostało ogłoszone w sierpniu 2003 r. i weszło w życie dnia 1 lipca 2004 r. Rozporządzenie wykonawcze wydane dopiero w dniu 21 października 2004 r., ogłoszone w Dzienniku Urzędowym w dniu 30 października 2004 r., weszło w życie z datą wsteczną, tą samą co rozporządzenie podstawowe, czyli dnia 1 lipca 2004 r.

56. Ponieważ art. 9 akapit pierwszy rozporządzenia wykonawczego nakazuje dołączyć do wniosków o podjęcie działania złożonych przed dniem 1 lipca 2004 r. oświadczenie przewidziane w art. 6 rozporządzenia nr 1383/2003, sąd krajowy pragnie się dowiedzieć, czy nakaz ten wiązał również Beecham i in., skoro sporne wydarzenia miały miejsce na początku października 2004 r., przed pojawieniem się w druku rozporządzenia wykonawczego. Chce również dowiedzieć się, czy wymóg ten jest warunkiem sine qua non ważności wniosku o podjęcie działania.

57. W związku z niedostatkami takiej techniki legislacyjnej uważam, że najlepszym rozwiązaniem będzie sięgnięcie do elementarnych podstaw prawnej wykładni, ogólnych zasad wszelkich porządków prawnych.

58. Zgodnie z zasadą jawności norm prawnych, ściśle związaną z zasadą pewności prawa, nie wymaga się od obywateli przestrzegania prawa, gdy zabraknie procedur promulgacyjnych umożliwiających podlegającym im jednostkom zapoznanie się z normami prawnymi. Jedynie w ten sposób nabiera znaczenia powiedzenie „nieznajomość prawa nie zwalnia od jego przestrzegania" tak znane wśród prawników hiszpańskich [17].

59. W tym przypadku ukaranie skarżących w postępowaniu krajowym za nieprzedstawienie oświadczenia przewidzianego w art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 1383/2003 w uzupełnieniu wniosku o podjęcie działania złożonego przez GSK do angielskich organów celnych w listopadzie 2003 r., zgodnie ze stanowiskiem bronionym przez Andacon NV, jest sprzeczne z tymi zasadami.

60. Po pierwsze, rozporządzenie 1383/2003 nie zawiera żadnych przepisów przejściowych dotyczących wniosków złożonych przed jego

17 — Jest ono bowiem zawarte w art. 6 ust. 1 Kodeksu cywilnego, tytuł wstępny, rozdział III „O generalnej skuteczności norm prawnych".

wejściem w życie. Zatem Beecham i in. mogły się spodziewać, że wnioski złożone na podstawie rozporządzenia nr 3295/94 pozostają ważne. W takiej sytuacji art. 6 rozporządzenia nr 1383/2003 działałby na przyszłość w stosunku do wniosków złożonych po dniu 1 lipca 2004 r.

61. Po drugie, jak słusznie to podnosi Komisja, z właściwej wykładni art. 9 akapit pierwszy rozporządzenia wykonawczego wynika, że złożone w urzędach celnych wnioski o kontrolę są ważne aż do upływu terminu określanego przy ich uwzględnieniu. Ten podstawowy warunek nie jest uzależniony od losów oświadczenia, które należy dołączyć zgodnie z tym artykułem, ponieważ tenże dokument wiąże się z ewentualnie wymaganym w państwach członkowskich zabezpieczeniem. W odróżnieniu od wniosków złożonych po dniu 1 lipca 2004 r. [18] prawodawca nie uzależnił uwzględniania wniosków złożonych przed tą datą od przestrzegania tego wymogu formalnego, dla zachowania spójności z rozporządzeniem nr 3295/94 [19], które również nie wymagało bezwzględnego spełnienia tej formalności.

62. Stanowisko Andacon NV oznacza zaakceptowanie zmian modyfikujących istotne warunki ważności wniosków złożonych przed dniem 1 lipca 2004 r., dodając nowy wymóg — dodatkowe oświadczenie przewidziane w art. 6 rozporządzenia nr 1383/2003 — który to wymóg zgodnie z rozporządzeniem nr 3295/94 zależał od uznania państw członkowskich. Byłoby to sprzeczne z zasadą pewności prawa i uzasadnionych oczekiwań, a jednocześnie naruszałoby prawa nabyte autorów wniosków uwzględnionych przed zmianą przepisów.

63. Zatem na pierwsze pytanie prejudycjalne należy odpowiedzieć przecząco w tym sensie, że dołączenie oświadczenia wymienionego w art. 6 rozporządzenia nr 1383/2003 nie stanowi formalnego warunku, aby wnioski do organów celnych o podjęcie działania złożone przed dniem 1 lipca 2004 r. nadal były skuteczne.

C — *W przedmiocie drugiego pytania prejudycjalnego*

64. Zadając drugie pytanie, sąd krajowy chce skonsultować z Trybunałem kwestię granic działania organów celnych w świetle art. 4 ust. 2 rozporządzenia nr 1383/2003, zastanawiając się, czy przepis ten pozwalał urzędowi w Antwerpii na przedstawienie uprawnionemu ze znaku towarowego sześciu próbek towarów w celu sprawdzenia, czy chodzi o towary kopiowane bez zezwolenia.

65. Rechtbank van koophandel uważa, że nie można przyrównywać takiego udostępnienia próbek z pogłębioną inspekcją, o której mowa

18 — Artykuł 5 ust. 5 akapit drugi rozporządzenia nr 1383/2003.
19 — Artykuł 3 ust. 2 w zw. z ust. 6.

w art. 9 ust. 3 akapit drugi wymienionego rozporządzenia, która to pozwala zweryfikować pochodzenie i pierwotne pochodzenie towarów, ani ze szczegółową analizą techniczną pobranych próbek przewidzianą w trzecim akapicie wymienionego przepisu.

66. W przypadku odpowiedzi twierdzącej chciałby wiedzieć ponadto, czy takie udostępnienie powinno mieć miejsce w terminie trzech dni roboczych, o którym mowa w art. 4 ust. 1 wymienionego rozporządzenia.

67. Należy zgodzić się z Komisją co do tego, że sytuacje przewidziane w art. 4 i art. 9 rozporządzenia nr 1383/2003 są odmienne. Biorąc pod uwagę ich wpływ na odpowiedź, należy je krótko opisać.

68. Pierwszy z wymienionych przepisów dotyczy środków, które organy celne mogą podejmować *przed* złożeniem wniosku o podjęcie działania, jak to wynika z tytułu sekcji 1 rozdziału II wymienionego rozporządzenia, w której art. 4 jest jedynym przepisem.

69. Chodzi o podstawowe kroki, których celem jest poinformowanie właściciela ewentualnie naruszonego prawa własności intelektualnej o istnieniu podejrzanych towarów, by w ciągu trzech dni, licząc od zawiadomienia, mógł on złożyć wniosek do służb celnych o podjęcie działania zgodnie z art. 5 rozporządzenia nr 1383/2003.

70. W ten sposób stwarza się podstawy późniejszego szerszego dochodzenia prowadzonego przez organy celne jak i przez uprawnionego ze znaku towarowego czy innego podobnego prawa, które jest dopuszczalne dopiero po przedstawieniu i uwzględnieniu formalnego wniosku o przeprowadzenie kontroli. Otwiera to drogę do przeprowadzenia inspekcji przewidzianych w art. 9. Innymi słowy art. 4 i 9 wykluczają się wzajemnie.

71. Tymczasem z postanowienia odsyłającego wynika, że GSK złożyła wniosek już w listopadzie 2003 r. Został on uwzględniony przez brytyjskie organy celne w tym samym miesiącu, a w grudniu 2003 r. otrzymały go belgijskie służby celne. W tych okolicznościach, jak to wskazuje rząd belgijski, wykładnia art. 4 rozporządzenia nr 1383/2003 nie ma znaczenia dla Rechtbank van koophandel w Brukseli. Proponuję więc, aby odmówić udzielenia odpowiedzi na pytanie drugie.

D — *W przedmiocie trzeciego i czwartego pytania prejudycjalnego*

72. Sąd krajowy jest zaniepokojony wykorzystaniem informacji zebranych przez organy celne na innej drodze niż przewidziana przez rozporządzenie nr 1383/2003, w szczególności, gdy mogą one być ujawnione w ramach przesłuchania świadków lub przedstawione jako dowody w innym sporze na żądanie sądu (pytanie trzecie) lub w toku postępowania przeciwko importowi równoległemu (czwarte pytanie).

73. Z zastrzeżeniem możliwości oddzielnego rozstrzygnięcia obu wątpliwości, podzielam pogląd rządu niemieckiego [20], że należy je rozstrzygnąć łącznie, ponieważ mają one wspólne tło: wykorzystanie informacji pochodzących z postępowania, którego granice są ściśle określone, jakim jest postępowanie w sprawach celnych i ich dalsze udostępnienie w innych postępowaniach.

74. Należy po pierwsze zauważyć, że sądowi odsyłającemu chodzi o informacje dotyczące rzeczywistej lub szacunkowej ilości towarów, faktycznego lub przypuszczalnego rodzaju towarów, danych dotyczących nazwy i adresu odbiorcy, nadawcy, zgłaszającego lub posiadacza towarów oraz dotyczących pochodzenia i pierwotnego pochodzenia podejrzanych towarów zgodnie z art. 9 ust. 2 i 3 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1383/2003.

75. Po drugie, przepisy różnią się w zależności od osoby przekazującej informacje. Zatem sytuacja prawna funkcjonariuszy celnych różni się od sytuacji właścicieli prawa własności intelektualnej mających dostęp do tych informacji i zamierzających czynić z nich inny użytek.

76. Tak więc funkcjonariusze celni nie podlegają uregulowaniom zawartym w art. 12 rozporządzenia nr 1383/2003, ponieważ akapit pierwszy tego artykułu, który ogranicza wykorzystanie informacji uzyskanych przy stosowaniu rozporządzenia, wymienia jedynie „posiadacza [właściciela] prawa". Należy wnioskować więc, że personel służb celnych podlega nie temu przepisowi, ale uregulowaniom zawartym w art. 15 Wspólnotowego Kodeksu Celnego jako lex generalis w tej dziedzinie.

77. Przepis tego artykułu pozwala organom celnym, gdy zostaną do tego zobowiązane, przekazywać informacje niewykraczające poza zakres ochrony danych osobowych lub w ramach postępowania sądowego. Zatem przy wykorzystaniu takich danych w innych dziedzinach niż celna należy zastosować krajowe prawo procesowe, w tym przypadku prawo belgijskie.

20 — Sformułował swoje uwagi tylko w przedmiocie tych dwóch ostatnich pytań.

78. W konsekwencji na trzecie pytanie prejudycjalne należy udzielić odpowiedzi, że rozporządzenie nr 1383/2003 nie sprzeciwia się temu, by funkcjonariusze służby celnej przekazywali uzyskane w ramach stosowania rozporządzenia informacje na innej drodze, niż określa to art. 9 ust. 2 i 3 akapit pierwszy tego rozporządzenia — np. na podstawie postanowienia belgijskich sądów o przesłuchaniu świadków lub przedłożeniu dokumentów.

79. Jeżeli chodzi o właściciela prawa własności intelektualnej, jego sytuacja prawna nie różni się zasadniczo od sytuacji funkcjonariuszy celnych. Mimo że, jak to wskazałem, art. 12 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1385/2003 ogranicza wachlarz możliwości wykorzystania informacji uzyskanych od służb celnych do celów wyszczególnionych w rozporządzeniu, akapit drugi wymienionego przepisu podporządkowuje legalność innego wykorzystania porządkowi prawnemu państwa członkowskiego, na którego terytorium znajdują się towary, zazwyczaj państwa, do którego należą służby celne, które poinformowały o podejrzanych produktach.

80. Wachlarz ten otwiera się więc ponownie, oferując właścicielowi prawa własności intelektualnej możliwości dozwolone przez prawo krajowe regulujące całość przepisów proceduralnych, a więc też postępowanie cywilne i postępowanie w sprawie zwalczania importu równoległego.

81. Według Trybunału Sprawiedliwości uprawniony ze znaku towarowego może sprzeciwić się importowi równoległemu z kraju trzeciego, jeśli bez jego wyraźnej lub domniemanej zgody w ten sposób dochodzi do wprowadzenia towarów z jego znakiem towarowym na terytorium Wspólnoty. Towary te nie korzystają z zasady wyczerpania prawa przyznanego właścicielowi znaku towarowego mającej zastosowanie jedynie w ramach EOG (Europejskiego Obszaru Gospodarczego) [21].

82. Dlatego wobec braku zgody uprawnionego ze znaku towarowego dochodzi do naruszenia jego praw [22]. Rozporządzenie nr 1383/2003 ma na celu walkę z wprowadzaniem do obrotu towarów podrabianych i pirackich naruszającym prawo własności intelektualnej. Byłoby więc niezrozumiałe, gdyby właściciel takich praw nie mógł wykorzystać informacji celnych, aby bronić się w innych postępowaniach i zwalczać import równoległy.

83. Reasumując, uważam że również na czwarte pytanie prejudycjalne należy odpowiedzieć przecząco, w tym sensie, że rozporządzenie nr 1383/2003 nie stoi na przeszkodzie temu, by informacje uzyskane przy zastosowaniu jego art. 9 ust. 2 i 3 były wykorzystane w innym postępowaniu mającym na celu przeszkodzenie importowi równoległemu z kraju trzeciego, jeżeli narusza to prawo do znaku towarowego.

21 — Wyrok z dnia 16 lipca 1998 r. w sprawie C-355/96 Silhouette International Schmied, Rec. s. I-4799, pkt 18 i 22–26 w związku z wyrokami z dnia 1 lipca 1999 r. w sprawie C-173/98 Sebago i Ancienne Maison Dubois, Rec. s. I-4103, pkt 17-20, i z dnia 20 listopada 2001 r. w sprawach połączonych od C-414/99 do C-416/99 Zino Davidoff i Levi Strauss, Rec. s. I-8691, pkt 47.

22 — Wyroki: z dnia 8 kwietnia 2003 r. w sprawie C-244/00 Van Doren + Q, Rec. s. I-3051, pkt 26, i z dnia 30 listopada 2004 r. w sprawie C-16/03 Peak Holding, Zb.Orz. s. I-11313, pkt 36.

VI — Wnioski

84. Mając powyższe na uwadze, proponuję, aby Trybunał Sprawiedliwości udzielił na pytania Rechtbank van koophandel następujących odpowiedzi:

1) Oświadczenie, o którym mowa w art. 6 rozporządzenia Rady (WE) nr 1383/2003 z 22 lipca 2003 r. dotyczącego działań organów celnych skierowanych przeciwko towarom podejrzanym o naruszenie niektórych praw własności intelektualnej oraz środków podejmowanych w odniesieniu do towarów, co do których stwierdzono, że naruszyły takie prawa, nie jest formalną przesłanką skuteczności złożonego przed dniem 1 lipca 2004 r. wniosku o podjęcie działania przez służby celne.

2) Rozporządzenie (WE) nr 1383/2003 nie stoi na przeszkodzie temu, aby funkcjonariusze celni przekazywali uzyskane w ramach stosowania rozporządzenia informacje na innej drodze, niż określa to art. 9 ust. 2 i 3 akapit pierwszy rozporządzenia, na podstawie postanowienia belgijskich sądów o przesłuchaniu świadków lub przedłożeniu dokumentów.

3) Rozporządzenie (WE) nr 1383/2003 nie stoi na przeszkodzie temu, aby informacje pozyskane przy stosowaniu jego art. 9 ust. 2 i 3 zostały użyte w ramach postępowania mającego na celu przeszkodzenie importowi równoległemu, jeśli narusza on prawo do znaku towarowego.